

ด่วนที่สุด

ที่ ยธ ๐๔๐๓/๗๕๖๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่..... ก ๕๖
รับที่(อีเมล) 10585
วันที่ 28 มิ.ย. 2564 10.04

กระทรวงยุติธรรม
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๒๗ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการด้านกฎหมาย
ในกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นสมควรดำเนินการไกล่เกลี่ย ประนีประนอมข้อพิพาท
ในด้านสิทธิมนุษยชน ของคณะกรรมการสิทธิการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี จำนวน ๑ ฉบับ
๒. ความเห็น ข้อเสนอแนะ และสรุปผลการประชุมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกระทรวงยุติธรรม ขอเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการด้านกฎหมายในกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
เห็นสมควรดำเนินการไกล่เกลี่ย ประนีประนอมข้อพิพาทในด้านสิทธิมนุษยชน ของคณะกรรมการสิทธิการกิจการองค์กร
อิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี
ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒)
เรื่องที่นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลนำเสนอหรือมีคำสั่งให้เสนอคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี
(นายวิษณุ เครืองาม) กำกับการบริหารราชการกระทรวงยุติธรรม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอ
คณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้เสนอรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง การบริหาร
จัดการด้านกฎหมายในกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นสมควรดำเนินการไกล่เกลี่ย
ประนีประนอมข้อพิพาทในด้านสิทธิมนุษยชน ของคณะกรรมการสิทธิการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ
วุฒิสภา มาเพื่อดำเนินการ

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี
พิจารณามีคำสั่งให้กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักรับรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการ
ด้านกฎหมายในกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นสมควรดำเนินการไกล่เกลี่ย ประนีประนอม
ข้อพิพาทในด้านสิทธิมนุษยชน ของคณะกรรมการสิทธิการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ไปพิจารณา
ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสรุปผลการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

๑.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

๑.๓.๑ กระทรวงยุติธรรม มีหนังสือที่ ยธ ๐๔๐๓/๖๒๐๔๕ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๔
ถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย สำนักงานศาลยุติธรรม และสำนักงานอัยการสูงสุด

เพื่อขอ...

เพื่อขอความอนุเคราะห์ศึกษาแนวทางความเหมาะสมของรายงานและข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาการบริหารจัดการด้านกฎหมายในกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นสมควรดำเนินการใกล้เคียง ประนีประนอมข้อพิพาทในด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ได้มีความเห็นและข้อเสนอแนะมายังกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเพื่อรวบรวมข้อมูลเสนอคณะรัฐมนตรีเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

๑.๓.๒ กระทรวงยุติธรรม ได้จัดประชุมพิจารณารายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการด้านกฎหมายในกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นสมควรดำเนินการใกล้เคียง ประนีประนอมข้อพิพาทในด้านสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการกฤษฎีกาการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ร่วมกับผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เมื่อวันที่พุธที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๔ ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐ - ๐๙.๓๐ น. ผ่านระบบ Application : Cisco Webex Meetings เรียบร้อยแล้ว โดยมีศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฎ์ วิศิษฎ์สรอรรถ ปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นประธาน และกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเป็นฝ่ายเลขานุการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมในทุกประเด็น และเป็นการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาข้อสรุปผลการพิจารณาของรายงานฯ ดังกล่าว

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เนื่องจากเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) เรื่องที่นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลนำเสนอหรือมีคำสั่งให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

สมควรพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของรายงานพร้อมข้อเสนอแนะในเรื่องดังกล่าว แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายใน ๓๐ วันนับแต่ได้รับแจ้งคำสั่ง เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย

๔.๑ คณะกรรมการกฤษฎีกา มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเรื่องแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการด้านกฎหมายในกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นสมควรดำเนินการใกล้เคียง ประนีประนอมข้อพิพาทในด้านสิทธิมนุษยชน สามารถดำเนินการได้ใน ๓ แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่หนึ่ง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถดำเนินการกิจการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ คือ ดำเนินการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนและหาแนวทางแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชนในเชิงโครงสร้างหรือเชิงระบบ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้นอีก รวมทั้งควรมีหน้าที่ในการศึกษาและหาวิธีการป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนมากกว่าการเข้าไปจัดการหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนเสียเอง ทั้งนี้ สำหรับการใกล้เคียงข้อพิพาทแม้จะไม่ได้ระบุไว้ในกฎหมาย แต่ในทางปฏิบัติ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็สามารถดำเนินการได้ในขั้นตอนการเชิญบุคคลที่เป็นคู่กรณีมาสอบถามและตรวจสอบข้อเท็จจริงหากเห็นว่าปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นจริง อาจจะทำการใกล้เคียงและกำหนดแนวทางการเยียวยาผู้ที่เสียหายในคราวเดียวกันได้

แนวทางที่สอง กรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่มีความเกี่ยวเนื่องกับข้อพิพาททางแพ่ง อาจนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ควรออกประกาศและกำกับดูแลการใกล้เคียงข้อพิพาทให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการใกล้เคียงข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการเป็นนายทะเบียน และจัดสถานที่รวมทั้งตั้งงบประมาณสำหรับผู้ใกล้เคียงให้สามารถดำเนินการใกล้เคียงข้อพิพาท และจัดส่งบันทึกข้อตกลงเสนอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อนำไปประกอบการจัดทำผลการสอบหาข้อเท็จจริงต่อไป

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีข้อห่วงใยว่า แนวทางที่สองนี้ยังไม่เป็นไปตามหลักการปารีส (Paris Principles) ประกอบกับการใกล้เคียงข้อพิพาทควรเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

แนวทางที่สาม แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้มีหน้าที่และอำนาจในการใกล้เคียงข้อพิพาทอย่างชัดเจนตามหลักการปารีส โดยควรบัญญัติให้เป็นหน้าที่และอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในการดำเนินการจัดให้มีการใกล้เคียงข้อพิพาทได้ ทั้งนี้ บันทึกข้อตกลงที่เกิดขึ้นควรมีผลทางกฎหมาย เช่นเดียวกับการจัดทำบันทึกข้อตกลงตามกฎหมายกลาง (พระราชบัญญัติการใกล้เคียงข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒) ซึ่งแนวทางที่สามนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีความเห็นสอดคล้องกับคณะกรรมการฯ ว่าควรเพิ่มเติมหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้สามารถดำเนินการใกล้เคียงข้อพิพาทได้

๔.๒ จากการประมวลข้อมูลที่ได้รับจากเอกสารและการประชุมตามข้อ ๑.๓ ผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความเห็นสอดคล้องกัน ในประเด็นที่กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สามารถใกล้เคียงข้อพิพาทได้ โดยให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจใกล้เคียงข้อพิพาทได้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นกลไกการช่วยเหลือและเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสอดคล้องกับหลักการปฏิรูปประเทศ ด้านกระบวนการยุติธรรมและเป็นไปตามหลักการปารีสเกี่ยวกับสถานะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่มีอำนาจหน้าที่ที่ถึงศาล รับฟังและพิจารณาข้อร้องเรียนและเรื่องราวร้องทุกข์ โดยแสวงหาแนวทางยุติปัญหาอย่างสมานฉันท์ผ่านกระบวนการใกล้เคียงข้อพิพาท

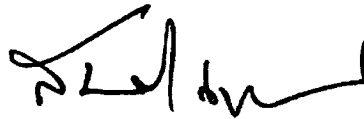
ทั้งนี้ ที่ประชุมมีข้อเสนอแนะให้นำประเด็นเกี่ยวกับผลทางกฎหมายของบันทึกข้อตกลง หลักอายุความสะดุดหยุดลง และการกำหนดกรณีข้อพิพาทที่มีให้นำมาใกล้เคียง ไปพิจารณาประกอบการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้มีความเหมาะสมในขั้นตอนการเสนอกฎหมายต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงยุติธรรม เห็นสมควรเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการด้านกฎหมายในกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นสมควรดำเนินการใกล้เคียง ประนีประนอมข้อพิพาทในด้านสิทธิมนุษยชน ของคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรี เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ เทพสุทิน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

โทร ๐๘ ๑๗๖๓ ๙๑๕๖

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ Jittra.s@rlpd.go.th